

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. III. An fides sit discursiva.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

fuio m g ito: elicietur quidem actus, seu assensus: sed naturalis tantum, & falsus.

ARTICULUS III.

An Fides Divina sit discursiva.

581. **D**ico 1. Actus Divinae fidei non est necessario discursivus, ita communissime omnes. Prob. conclusio negativè; quia probari nullatenus potest, actum fidei necessario debere esse discursivum; potest enim aliquis immediatè, per simplicem adhesionem ad verbum DEI, absque ulla illatione unius ex alio, credere aliquod mysterium: imò ordinariè ita fideles credunt. Ubi nota ex Logica, discursum, propriè dictum, esse orationem, in qua unum ex altero inferitur; unde debet unum esse medium, seu ratio, ex qua aliquid aliud inferitur. *Discursus formalis* stat in tribus, vel saltem duabus propositionibus, realiter distinctis, scilicet *maiore, minore, & consequente*, vel saltem *antecedente & consequente*. Dico *saltem*; quia aliqui dubitant, an detur enthymema in mente: major, & minor, vel antecedens, debent, pro priori naturæ antecedere consequentiam, & illuminare intellectum, ut agnoscat connexionem objectivam in tertio, & ex hac inferat identitatem inter se in conclusione.

582. *Discursus virtualis* non est tantum propositio qualibet causalis (nam etiam DEUS potest formare propositiones causales, non tamen discursum virtuale, strictè dictum, nisi fiat quæstio de nomine) sed est propositio unica, habens tendentiam, æquivalentem antecedenti, & consequenti, ita, ut una pars, formaliter distincta ab altera, repræsentet identitatem in tertio, & quasi illustret intellectum, ad concipiendam, & inferendam alteram, seu identitatem inter se: simili ferè modo, quo in *tr. de DEO n. 555.* diximus, quòd cognitio DEI aliquo modo eminentiali illuminet ad volitionem cognitioni identificatam.

Dico *simili ferè modo*; nam in discursu virtuali dantur imperfectiones, quæ non dantur in cognitione, vel volitione Divina: & præsertim datur ista, quòd discursus virtualis præsupponat duas apprehensiones, realiter distinctas, unam objecti formalis, alteram objecti materialis, quarum prior illuminet ad concipiendam secundam. Unde, si in hoc sensu stricto sumatur discursus virtualis, non video, cur actus fidei semper debeat esse discursus virtualis; nam sufficit actui fidei, si sit propositio causalis: nec videntur credentes, semper identitatem in tertio, pro priori rationis cognoscere, sed simul testimonium DEI, & ipsum mysterium, tanquam causam, & effectum, ut fit in aliis propositionibus tantum causalibus.

583. Dico 2. Potest tamen absolute actus fidei esse discursivus, formaliter, & virtualiter, ita Vasquez, Lugo, Hurtado, Medina, Becanus, Arriaga, Ripalda, Mastrius, Haugoldus, Platelius, & alii, maxime Re-

centiores. Probatur. Non est ulla implicitantia in hoc, quòd aliquis antecederet pro priori naturæ, per præmissas duas, vel unam, cognoscat revelationem DEI, de aliquo mysterio factam, & ab hac cognitione illustretur, ad inferendum in consequentia actum fidei de illo mysterio: e. g. hæc propositio: *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum*: non tantum est veritas naturaliter cognoscibilis, & cognita: sed etiam est revelata, seu revelatio in Scripturis frequens: potest ergo ex ea, & ex altera revelata, fieri syllogismus: e. g. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum: sed DEUS dixit, Verbum esse incarnatum: ergo Verbum est incarnatum*: vel potest fieri tantum enthymema: *DEUS dixit, Verbum esse incarnatum: ergo Verbum est incarnatum*: in quo discursu conclusio potest esse actus fidei; nihil enim obest.

Noto tamen, ad hoc, ut non tantum præmissæ sint actus fidei, sed etiam conclusio, necesse esse, ut conclusio se reflectat in præmissas objectivas; & sic intrinsecè attingat objectum formale; quanquam enim probabilis sententia quorundam philosophorum sit, conclusionem non semper se debere in præmissas objectivas reflectere, potest tamen id sæpe, imò fors sæpissime fieri; neque enim defendere volo ullo modo, quòd præmissæ, unà cum conclusione, non attingente intrinsecè testimonium DEI, simul sumptæ, constituent integrum actum fidei, constitutum ex pluribus partibus realiter distinctis.

584. Ob. 1. Juxta SS. Patres, fides non est inquisitiva: ergo nec discursiva. Confirm. 1. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra: sed illa non est discursiva: ergo nec nostra. Confirm. 2. Habitus fidei non posset influere in præmissas: ergo præmissæ non possent esse actus fidei: atqui deberent etiam esse actus fidei: ergo. prob. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum: ergo, si habitus fidei influeret in conclusionem, quæ esset actus fidei, non posset influere in præmissas, quæ sunt principia ejusdem actus. prob. etiam mi. subsumpta. præmissæ deberent esse certiores conclusionem: atqui in via non datur actus certior actu fidei; ergo præmissæ deberent esse actus fidei; alias non essent æquæ certæ, multò minus certiores, quàm conclusio.

Resp. dist. ant. fides non est inquisitiva, hoc est, curiosè investigans, & examinans mysteria. conc. ant. non est inferens unum ex alio. neg. ant. & conf. De hac subtilitate scholastica SS. Patres non erant solliciti. Ad 1. confirm. dist. ma. Fides Angelorum est ejusdem speciei cum nostra in consideratione Theologica. conc. ma. in consideratione physica. neg. ma. & om. mi. neg. conf. Sicut est ejusdem speciei Theologica actus fidei, sive credatur verbo DEI scripto, sive tradito, sive hac, sive alia ratione applicato; quia datur idem motivum, seu testimonium DEI, ita etiam, sive fides discurrat, sive non, est ejusdem speciei Theologica; quia etiam manet idem motivum, ut inferius dicemus pluribus.

585. Ad

§85. Ad 2. confirm. neg. ant. ad prob. dist. ant. non est idem habitus principiorum, & conclusionum, si loquamur de habitibus naturalibus. conc. vel om. ant. si loquamur de habitibus supernaturalibus. neg. ant. & conf. vide dicta n. 167. Deinetiam probatio minoris subsumpta est falsa; nam saltem in supernaturali discursu sufficit, pramissas esse æquæ certas, nec debent esse certiores conclusionem; nec certitudine formali (cū non minis tales conclusiones, quā pramissa proveniant à lumine supernaturali, & nitantur testimonio Divino) nec certitudine adhesionis; cū intellectus utrisque æqualiter adhæreat.

Imò etiam in naturalibus non video, quare necessariò debeant pramissæ esse certiores conclusionem; nam, cū possit sæpe idem, quod nunc est antecedens, in alio discursu esse consequens, & vicissim (e. g. possum nunc dicere: *Dies est: ergo sol adest*: & postea: *Sol adest: ergo dies est*) non video, cur debeat antecedens esse certius consequente. Si autem per firmius alicui adhæreere nihil aliud intelligatur, quā adhæreere illi, tanquam affirmationi motivi, propter quod etiam adhæretur alteri, potest quoque in hoc sensu dici, quòd in actu fidei discursivo adhæreatur firmius pramissis, quā conclusioni.

§86. Ob. 2. Si fides est discursiva, non nititur solo testimonio Divino, sed etiam illa veritate naturali: *Quæcunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: sed hac veritate niti non potest: ergo. prob. mi. si aliqua fides, seu actus fidei, niteretur ista veritate, tunc differret specie Theologica ab aliis actibus fidei, non nixis illa veritate: & insuper non esset magis certus, quā illa veritas naturalis (conclusio enim sequitur debiliorem partem) neutrum potest admitti: ergo. Resp. neg. ma. non enim actus fidei deberet esse discursus ad regulas Logicas factus, aut attendere, ad illud principium, vel niti illo: sed deberet præcisè attendere ad connexionem objectivam testimonii Divini, & mysterii per id revelati: sicut Logici dicunt, quòd quis absque Logica artificiali in rebus obviis possit discurre. Illa autem connectio objectiva realiter aliud non est, quā ipsum testimonium DEI, secum asserens certitudinem de veritate mysterii, à se dicti. Quare realiter non habet ullum aliud, nec inadæquatum motivum, actus fidei discursivus, quā habeat actus fidei non discursivus.

§87. Nec dicas, connexionem illam, seu, quod idem est, bonitatem consequentiæ objectivæ, ostendi per lumen naturale, adeoque discursum niti illo lumine naturali. Resp. enim, etiam ipsum testimonium posse cognosci cognitione naturali, sed hoc non sufficere; unde, sicut in ordine ad fidem testimonium DEI potest, & debet proponi per illustrationem supernam, ita etiam potest, & debet illa connectio, vel bonitas consequentiæ objectivæ, per talem illustrationem proponi. Dicere autem, quòd sit impossibilis representatio supernaturalis connexionis

R. P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

objectivæ, & consequenter, quòd sit impossibilis omnis discursus supernaturalis, planè est nimium, & gratis dicere: cur enim non possit esse discursivus actus prudentiæ supernæ, vel actus sapientiæ, aut scientiæ supernæ? quales habitus dari, habetur ex Sacra Scriptura *Isai. 11. v. 2.* ubi dicitur de Christo: *Requiescet super eum spiritus Domini, spiritus sapientiæ, & intellectus, spiritus consilii, & fortitudinis, spiritus scientiæ, & pietatis.* Et de hoc spiritu scientiæ, sive de hac scientia Christo infusa, loquitur S. Thomas 3. p. q. 11. art. 1. & postea art. 3. in corp. expressè ait, eam scientiam in Christo fuisse discursivam.

§88. Ob. 3. Juxta nos non posset dari discrimen, inter actum fidei, & conclusionem Theologicam: atqui debet inter ista duo dari discrimen: ergo. Resp. neg. ma. Multipliciter differunt inter se ista duo. Primò. Conclusio Theologica potest inferri ex una propositione revelata, & altera naturaliter evidente: e. g. in hoc syllogismo: *Omnis volucris habet stomachum: sed corvus in arca Noè est volucris: ergo habet stomachum*: non ita potest inferri actus fidei; nam actus ex talibus pramissis illatus, non est actus fidei: etiam si, (ut supra num. 549. & seq. diximus, posse contingere) objectum, seu conclusio objectiva, esset de fide; nam etiam objectum de fide, sive fide Divina credibile, potest utique attingi per alium actum.

Secundò. Etsi utraque pramissa fuerit à DEO revelata, tamen conclusio Theologica ut talis, non nititur sola DEI autoritate, & revelatione: sed potius pro motivo habet ipsas veritates revelatas, seu objecta materialia jam credita, & per priores actus fidei jam affirmata, ex quibus hinc, & nunc, conclusionem infert: testimonium autem DEI tantum habet pro objecto mediato, ac remoto: saltem non exigit, id habere pro objecto proximo. e. g. in hoc syllogismo: *Omnis impius est DEO invisus: sed Judas est impius: ergo est DEO invisus*: motivum conclusionis non est testimonium DEI, has veritates revelantis: sed sunt ipsæ veritates jam prius credita. At verò actus fidei debet niti immediatè sola autoritate DEI revelantis.

§89. Unde non potest actus fidei inferri ex aliis pramissis, quā ex iis, quæ formaliter affirmant testimonium DEI, e. g. actus fidei discursivus sic tendit: *Omne, quod DEUS revelavit, est verum: sed DEUS revelavit incarnationem: ergo est vera*; si enim alia veritas, licet revelata, ponatur in pramissis, e. g. *Omnis homo est redemptus à Christo: sed S. Joannes est homo: ergo est redemptus à Christo*: talis conclusio formalis non esset actus fidei; quia, licet conclusio objectiva, seu objectum conclusionis formalis, sit de fide, seu objectum fidei, per alium actum credibile, tamen assensus, hac ratione ei præstitus, non est actus fidei; quia non nititur immediatè revelatione Divina: sed est tantum actus conclusionis Theologicæ.

Y

Nec

Nec dicas, talem actum saltem mediātē niti testimonio DEI; hoc enim non sufficit; nam actus virtutum non specificantur ab objectis formalibus mediatis, sed ab immediatis, ut patet in actu imperato; hinc, cum conclusio Theologica non debeat immediātē niti testimonio DEI, est satis discriminata ab actu fidei.

Tertiò. Conclusio Theologica non debet niti solo testimonio Divino, sed potest etiam niti principio illo: *Quaecunque sunt eadem uni tertio, sunt eadem inter se*: vel illo: *Dictum de omni: dictum de nullo*: item potest niti evidentia naturali alterius prae-missae, quae tamen, ut dictum est supra n. 551. non est motivum actus fidei, sed tantum applicatio motivi. Quod autem in sensu latiori aliquando etiam actus aliquis fidei possit dici conclusio Theologica, nihil est absurdum; quia tantum intelligitur, actum fidei discursivum esse conclusionem, seu discursum de DEO, vel rebus Divinis, vel à DEO revelatis, elicitem.

590. Dices. Ergo non erit actus fidei ille, quem adduximus n. 583. *Omne, quod DEUS dixit, est verissimum; sed dixit, Verbum esse incarnatum: ergo est verissimum, Verbum esse incarnatum*; nam major etiam est principium naturaliter notum, & non est revelatio, sed tantum veritas revelata. Resp. dist. illatum. non erit actus fidei, si illa major tantum affirmetur, ut veritas naturaliter cognita. conc. illatum. si affirmetur ut revelatio. neg. illatum. Illa veritas utique naturaliter etiam potest cognosci; cum lumine naturae sit evidens: at sic non sufficit ad actum fidei; hinc dixi n. 583. quod illa veritas sit non tantum naturaliter cognoscibilis, sed etiam sit revelatio in Scripturis sac frequens.

Rursus illa veritas potest etiam accipi, ut actus fidei prius elicited: & nec sic sufficit ad inferendum actum fidei, qui non debet niti praevio actu fidei; nam & hic est aliquid pure creatum. Tandem potest considerari illa veritas ut revelatio; quia revera saepe continetur in Scripturis: & sic in majori potest quis assentiri ipsi propter se ipsam, & in conclusione alteri etiam propter ipsam: & hoc requirimus, ut conclusio sit actus fidei. Quod si dicas, istud raro contingere, adeoque raro contingere, ut actus fidei sit discursivus: non est contra nos, qui tantum dicimus, eum esse possibilem.

591. Ob. 4. In discursu prae-missae formales debent esse causa conclusionis: atqui actus fidei prius elicited, qui deberent esse prae-missae, non possunt esse causa alterius actus fidei subsequēntis: ergo hic non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. prae-missae formales debent esse causa dispositiva, vel fortē aliquo modo physica conclusionis. om. ma. causa objectiva, seu objectum formale illius. neg. ma. & sic dist. mi. neg. conf. Prae-missae formales nec in discursu naturali sunt causa objectiva; nam longē communius negatur à Logicis, conclusionem se reflectere in prae-missas formales; unde nec

actus fidei, qui esset conclusio, deberet se reflectere in alios prae-ecedentes actus fidei, tanquam in objectum, eosque habere promotivo, etiam tantum inadaequato: sed haberet pro objecto adaequato solam revelationem Divinam.

An autem prae-missae formales essent causa aliqua physica conclusionis, adeoque prae-ecedentes actus fidei causa sequentis, parum refert; nec enim propterea in sensu Theologico differrent specie actus fidei, qui essent prae-missae, & actus fidei, qui essent conclusiones: sicut non differunt actus ab habitu elicited ab aliis actibus, productis per concursum omnipotentiae extrinsecus applicatae in defectu habitus. Quando autem S. Thomas q. 14. de veritate, quae est de fide. n. 1. in corp. ait, differre fidem, & conclusionem scientificam in eo; quod in scientia intellectus rapiatur ad assensum, ex collatione, & cogitatione principiorum: contra in fide intellectus debeat determinari à voluntate: non est nobis contrarius; nam & nos dicimus, intellectum necessitari in evidentibus, non autem in fide obscuris.

592. Ob. 5. Actus fidei debet esse liber: atqui conclusio, concessis prae-missis, non est libera: ergo actus fidei non potest esse conclusio. Resp. dist. ma. Actus fidei debet esse liber libertate mediata. conc. ma. liber libertate immediata. subdist. quoad speciem. neg. ma. quoad exercitium. om. ma. & dist. mi. conclusio non est libera libertate immediata. om. mi. mediata, saltem in prae-missis. neg. mi. & conf. Dixi cum multis in Logica, intellectum, concessis prae-missis probabilibus, non esse necessitatum ad conclusionem, saltem quoad exercitium: licet sit necessitatus quoad speciem: quod si verum est, etiam non erit intellectus necessitatus ad conclusionem fidei; cum prae-missae tunc quoque sint obscurae. Si neges eam sententiam, dic, actum fidei saltem liberum esse mediātē, eatenus, quatenus potest intellectus assentiri prae-missis, vel non, & consequenter etiam conclusioni: quae libertas sufficit ad meritum, ut dixi tract. de actibus humanis à n. 151.

593. Ob. 6. Quando intellectui proponitur evidenter credibile testimonium DEI, & objectum testificatum, tunc voluntas est expedita, ut statim imperet unum indivisibilem assensum utrique: ergo non imperat discursum formalem per plures actus; ad quid enim haec multiplicatio entium? Resp. Etsi hoc saepius fiat, non est necesse, ut semper fiat; sicut etiam in naturalibus saepe proponitur objectum materiale, & formale, ita, ut utrumque per unam indivisibilem propositionem causalem affirmetur: at id non fit semper; alias nec daretur naturalis discursus. Potest ergo pro priori proponi tantum revelatio Divina, ut intellectus de ea dubitare prudenter non possit, sed eam omnino possit affirmare: quin tamen pro eo signo naturae jam proponatur autoritas DEI, & consequenter connexio cum mysterio revelato: quo casu primum pro signo posteriori poterit

poterit assensum mysterii tanquam conclusionem inferre; imò homines rudes, etiam apprehensa autoritate Divina, fortè tamen in eodem signo nondum agnoscunt connexionem cum mysterio: adeoque primum pro posteriori per actum distinctum huic assentiuntur.

594. Ob. 7. Juxta nos, qui concessis præmissis in syllogismo negaret consequentiam, esset hæreticus: sed hoc non videtur dicendum: ergo. Confr. Qui in prima sua conversione primò affirmaret autoritatem DEI per præmissas, & casu impediretur ab actu conclusionis, jam vi præmissarum subijceret intellectum Divinæ auctoritatis, ergo juxta nos acquireret habitum fidei: consequens est falsum; quia habitus fidei non infunditur adultis, antequam actus proprius illius sit elicitus: ergo. Resp. Hæc obiectio, non tam impugnatur hanc assertionem, quàm superius positam, quòd scilicet conclusio objectiva sit de fide: sed quidquid de hoc sit, retorqueo argumentum, in conclusione Theologica, qua infertur, e. g. Christum esse DEUM; nam qui in hac negaret consequentiam, eodem modo esset hæreticus. in forma. dist. ma. si negaret tantum consequentiam formalem, seu bonitatem syllogismi artificialem, esset hæreticus. neg. ma. si negaret consequentiam objectivam. conc. ma. & dist. sic mi. neg. consequ.

Ad confr. Vel talis primò conversus affirmaret autoritatem DEI per actus fidei, vel tantum per alias præmissas. Si secundum: neque posset inferri ex istis actus fidei, nec talis acquireret habitum fidei; quia hic non infunditur ante actum proprium fidei: nec etiam sufficit quælibet subjectio intellectus ad fidem; alias, si post piam affectionem impediretur actus fidei, deberet tamen habitus infundi. Si primum: rursus est quæstio inter doctores, an habitus fidei infundatur ante gratiam, vel non: si non infunditur, res iterum est clara: si infunditur, & quidem post quemvis actum fidei, etiam tali infunditur: si autem exigitur certus actus, e. g. de DEO ut existente, remuneratore, vel punitore, non infunditur. Ex his dist. 1. conf. & mi. subf. ac neg. ult. conf.

QUÆSTIO II.

De Objectis Materialibus Fidei in Specie.

ARTICULUS I.

Quæ sint credenda necessitate medii, vel præcepti.

595. Dico 1. Ad salutem necessarius est adultis necessitate medii aliquis actus fidei formalis, seu nixus immediatè, & intrinsecè autoritate DEI loquentis. ita omnes, adeò, ut Suarez de fide disp. 12. sec. 2. n. 5. dicat, hoc non posse absque errore in fide negari. Loquor autem in conclusione de

actu fidei; nam de habitu aliunde certum est, cum in hac providentia esse necessarium necessitate medii, adeò, ut sine eo nemo salvetur; nemo enim salvetur sine gratia, cui semper habitus Theologici, & morales infusi, sunt conjuncti. Probatur autem conclusio 1. ex multis Scripturæ textibus, quos vide apud eundem Eximium cit. modo section. n. 6. maxime verò ex illo ad Hebr. 11. v. 6. *Sine fide autem impossibile est placere DEO.* Tridentinum etiam sess. 6. c. 7. ait de fide: *Sine qua nulli unquam contigit justificatio.* & c. 8. ait: *Fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere DEO.* Idem fuse asserunt SS. Patres, Augustinus, Leo, Fulgentius, alique apud Suarez loc. modo cit.

Dico 2. Non sufficit fides tantum naturalis, aut latè dicta. Prob. Est damnata propositio 23. ab Innocentio XI. *Fides latè dicta, ex testimonio creaturarum, similive motivo, ad justificationem sufficit:* ergo requiritur fides strictè dicta, seu quæ resolvitur in testimonium DEI, & non in testimonium creaturarum, vel simile motivum inferius. Ulterius S. Paulus, postquam ad Hebræos. 10. v. 38. dixit: *Fustus autem meus ex fide vivit:* ut explicet, de quali fideliquatur, statim subjungit c. 11. v. 1. *Est autem fides sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium:* adeoque loquitur de fide supernaturali, & strictè dicta, quæ scilicet est fundamentum spei supernaturalis; hujus enim fundamentum est fides præstita revelationi, seu testimonio DEI, nobis æterna bona, & seipsum possidendum promittentis: & fides, quæ tendit in ea, quæ nondum apparent: de qua etiam fide paulò post addit Apostolus, sine ea impossibile esse placere DEO.

Sed & Tridentinum sess. 6. can. 3. de justificatione, sic definit: *Si quis dixerit, sine præveniente Spiritus Sancti inspiratione, atque ejus adjutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut penitere posse, sicut oportet, ut ei justificationis gratia conferatur, anathema sit:* ergo loquitur de fide supernaturali. Dum autem idem Concilium ead. sess. 6. agens de modo præparationis ad justificationem, ait, quòd eatenus homines ad eam disponantur, quatenus sunt credentes, vera esse, quæ divinitus revelata, & promissa sunt, planè indicat fidem, quæ requiritur, non esse qualemcunque latè dictam, sed nixam revelatione Divina.

596. Dico 3. Actus fidei ita necessarius est adultis, ut per se debeat elici reipsa, nec sufficiat elicitus in voto. ita cum communissima Suarez cit. disp. 12. de fide sec. 2. n. 12. Dixi per se; nam, si per accidens fieret, ut infans baptizatus abstraheretur inter barbaros, inter quos nihil de religione audiret, & aliquo exiguo tempore vivens post rationis usum, nihil contra legem naturalem graviter peccaret, atque sic moreretur, videntur Suarez, ibidem n. 16. Lugo, & Maurus, censere, talem non ut adultum;